

Наукові підходи до розвитку пасажирських перевезень

Йолкін Д. Г., УкрДАЗТ, м. Харків

Пасажирський комплекс залізничних перевезень України забезпечує питому вагу потреб у перевезенні серед населення. За останні роки залізничний транспорт України поступово втрачає свої конкурентні переваги, пов'язано це перш за все з нездатністю повною мірою задовольнити ростучі потреби споживача. Така ситуація викликає посилення конкуренції з боку автомобільного транспорту, якій в свою чергу здатний пропонувати більш гнучкі умови перевезення. Посилення конкурентоспроможності автомобільного транспорту пояснюється: гнучкою системою ціноутворення (в залежності від часу поїздки, маршруту, якості транспортного засобу тощо); різноманітністю маршрутів (близько 70 % залізничних шляхів дублює автотранспорт), наявністю важливого чинника, такого як доставка «від дверей до дверей»; мобільність формування маршруту слідування тощо.

На сьогоднішній день значного впливу конкуренції з боку автотранспорту зазнали приміські та регіональні пасажирські перевезення залізничного транспорту України. Найбільшого впливу на переорієнтацію вибору транспортного засобу споживача оказали такі переваги автотранспорту, як графік руху, розгалуженість маршрутів які оптимально забезпечують потребу серед населення, комфортність, в деяких випадках більш конкурентна вартісна складова.

Пасажирські перевезення у дальньому сполученні залізничним транспортом України все ще домінуючі на ринку транспортних послуг. Це в свою чергу пояснюється більшою комфортністю рухомого складу залізничного транспорту, на відміну від автомобільного; вартістю поїздки, на відміну від авіатранспорту та автотранспорту; та на деяких маршрутах досягає переваг за рахунок часу поїздки, в порівнянні з автотранспортом. Проте останнім часом спостерігається тенденція до посилення конкуренції з боку автотранспорту і в цьому сегменті транспортного ринку пасажирських перевезень.

Проведений автором аналіз фінансово-економічних показників діяльності комплексу пасажирських перевезень й головного показника котрий характеризує діяльність пасажирських перевезень (пасажирообіг), свідчить про щорічне зростання збитковості пасажирських перевезень на залізничному транспорті в наслідок непропорційного збільшення експлуатаційних витрат в порівнянні з темпами зростання доходів. Це негативне явище в діяльності комплексу пасажирських перевезень залізничного транспорту відбувається в наслідок втрачання конкурентних переваг на ринку транспортних послуг. Скорочення об'ємів пасажирообігу повною мірою ілюструє це твердження.

Отже, з метою збільшення дохідності за рахунок підвищення конкурентоспроможності комплексу пасажирських перевезень доцільно запропонувати захід щодо забезпечення на базі залізничного транспорту послуги пасажирських перевезень «від дверей до дверей» з використанням власного парку автотранспорту. Зазначену послугу пропонується впроваджувати першочергово на ділянках масових пасажиропотоків. Єднання двох видів транспорту дозволить значно підвищити конкурентоспроможність послуг залізниць та одночасно залучити додаткові кошти.

Прикладом може послугувати придбання одного квитка сполученням Харків-Ялта, на даний час дане сполучення залізничний транспорт не має можливості забезпечити. Проте відстань Харків-Сімферополь при впровадженні даного заходу буде забезпечено залізничним транспортом, а відстань Сімферополь-Ялта автотранспортом власного парку автомобілів Придніпровської залізниці.

Впровадивши дану послугу на залізничному транспорті України, отримають додатковий пасажиропотік, підвищать конкурентні переваги на ринку транспортних перевезень, що сприятиме збільшенню надходження доходів.